

УКРАЇНА

(19) UA (11) 43702 (13) A

(51) 7 C07C15/24

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ

ОПИС

ДО ДЕКЛАРАЦІЙНОГО ПАТЕНТУ
НА ВИНАХІДвидається під
відповідальність
власника
патенту

(54) СПОСІБ ОДЕРЖАННЯ ОКСОЛІНУ

(21) 2001053343

(22) 18 05 2001

(24) 17 12 2001

(46) 17 12 2001, Бюл. № 11, 2001 р

(72) Вакулович Галина Юріївна, Захарчук Тетяна
Григорівна, Креймер Генріх Аронович, Трофіменко
Володимир Васильович, Фрішман Нінель Юріївна(73) ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО ЗАВОД
ХІМІЧНИХ РЕАКТИВІВ НТК "ІНСТИТУТ МОНО-
КРИСТАЛІВ" НАН УКРАЇНИ

(57) Спосіб одержання оксоліну шляхом окислення ізофтазарину хлором у водяному середовищі при температурі 40-42°C, промивання отриманого осаду метиленом хлористим і охолодженою водою з наступною азеотропною відгонкою із хлористим метиленом і виділенням цільового продукту, який відрізняється тим, що промивання здійснюють по черзі холодною водою і хлористим метиленом до вмісту хлористого водню в осаді 0,2-0,3%, азеотропну відгонку ведуть до вмісту води в погоні 0,07-0,09%, а виділення цільового продукту здійснюють в атмосфері інертного газу

Винахід відноситься до області медицини і може бути використаний для одержання оксоліну, що являє собою 1,2,3,4-тетрагідро-1,4-диоксо-2,2,3,3-тетраоксинафталін

Відомий спосіб одержання оксоліну (а с № 392058 СРСР, кл. С07с 15/24) окислюванням суспензії ізофтазарину хлором у середовищі 67 % оцтової кислоти з наступним виділенням цільового продукту шляхом додавання хлористого метилена в охолоджену до 5 - 7°C реакційну масу. Отриманий оксолін очищують від домішки ізофтазарину, що не прореагував, і побічних продуктів послідовним промиванням хлористим метиленом, етилацетатом і сірчанним ефіром, потім продукт висушують на повітрі.

Застосування 67 % оцтової кислоти ускладнює технологію й апаратне оформлення процесу (через корозію), а застосування сірчаного ефіру робить процес у край вибухонебезпечним.

Крім того оксолін дуже чутливий до впливу світла, вологості, слідів аміаку, тому при тривалому сушінні його на повітрі можливо одержання препарату з поганою якістю.

Найбільш близьким по технічній сутності до обраного в якості прототипу є засіб одержання оксоліну (а с № 348544, СРСР, кл. С07с 49/66) шляхом окислювання ізофтазарину хлором у водяному середовищі при температурі 40 - 42°C, промивання отриманого осаду охолодженою водою з наступним азеотропним відгоном із хлористим метиленом і виділенням цільового продукту.

Продукт виділяють із реакційного розчину шляхом його фільтрації від нерозчинних у воді домішок, кристалізації, охолодженням до 5°C, фільтрації осаду і промивання його від хлористого водню невеличкою кількістю води. З осаду потім видаляють воду і хлористий водень, що залишився, шляхом його азеотропного відгону з метиленом хлористим.

Спосіб знайшов промислове застосування, але при веденні виробництва в значних масштабах виявляються такі його хиби:

1 Кількості води, що вказується в описі, недостатньо для відмивання продукту від хлористого водню. Його залишається стільки, що видалити його шляхом азеотропного відгону практично неможливо.

2 Ознака визначення кінця відгону (припинення відділення води), що вказується в описі, не є достатньою, тому що вода помітно розчинна у метилені хлористому.

3 Тривале сушіння на нутч-фільтрі в повітряній атмосфері часто призводить до псування продукту.

В основу теперішнього винаходу поставлена задача розробки способу одержання оксоліну, який можна було б реалізовувати в промислових масштабах, і випуску оксоліну необхідної якості.

Рішення поставленої задачі забезпечується тим, що в способі одержання оксоліну шляхом окислювання ізофтазарину хлором у водяному середовищі при температурі 40 - 42°C, промивання отриманого осаду охолодженою водою з нас-

тупним азеотропним відгоном із хлористим метилом, відповідно до винаходу, промивання здійснюють по черзі холодною водою і хлористим метилом до вмісту хлористого водню 0,2 - 0,3%, а азеотропну відгонку ведуть до вмісту води в погоні 0,07 - 0,09 %, при цьому виділення цільового продукту здійснюють в атмосфері інертного газу

Заявлені режими промивання, відгону і використання інертної атмосфери забезпечують можливість використання запропонованого способу в промислових масштабах, тобто одержання продукту в промислових обсягах і необхідної якості, на відміну від аналога і прототипу

Промивання по черзі охолодженою водою і хлористим метилом забезпечують більш швидке і надійне вилучення хлористого водню до розміру його вмісту в готовому продукті, що відповідає вимогам фармстатті. При наявності хлористого водню більше 0,3% оксолін буде більш кислим, тобто за величиною рН розчину продукту буде менше ніж необхідно за фармстаттею. Зниження концентрації хлористого водню менше 0,2 % не доцільно, тому що якість продукту не поліпшується, але збільшується час його одержання і кількість споживаної води і хлористого метилу, а також знижується вихід готового продукту

Зменшення утримання води менше 0,07% не доцільно, тому що не призводить до поліпшення якості продукту, а при вмісті води більш 0,09 % знижується якість отриманого оксоліну, що не відповідає вимогам фармстатті

Використання інертної атмосфери при виділенні цільового продукту, а саме на етапах фільтрації, промивання і сушіння, необхідне при одержанні оксоліну саме в промислових масштабах, тому що при одержанні великих обсягів продукту збільшується загальний час його одержання на відміну від невеликих обсягів, одержуваних по аналогу і прототипу. Тому інертна атмосфера виключає псування оксоліну, за рахунок вилучення утворення ізонафтазарину у більших кількостях, ніж це припустимо фармстаттею

Спосіб може бути реалізований на стандартному устаткуванні

Спосіб реалізують таким чином

Приклад 1.

У реакторі місткістю 100 л у суспензію 9,2 кг ізонафтазарину в 40 л води при розмішуванні пропускання хлор із швидкістю 2,5±0,5 л/хв при температурі 41±1°C до зникнення ізонафтазарину в реакційній масі (аналіз методом ТСХ). Додають 0,7 кг активованого вугілля і розмішують 30 хв при тій же температурі. Розчин відфільтровують, охолоджують до 5°C і розмішують при цій температурі 1,5 години. Осад відфільтровують, промивають 12 л метилу хлористого, потім охолодженою очищеною водою до вмісту HCl у продукті 0,25% (близько 12 л) і знов 12 л метилу хлористого

Вихід вологого продукту 9,2 кг

Продукт поділяють на дві половини і кожен збезводнюють у такий спосіб

У апарат місткістю 100 л, завантажують 4,6 кг продукту і 70 л метилу хлористого. Масу при розмішуванні нагрівають до кипіння і ведуть відпін азеотропної суміші метилу хлористого і води до вмісту води в погоні 0,08%. Після відгону 20 л погону в апарат додають таку ж кількість свіжого метилу хлористого. Для повного зневоднювання необхідно відпінати 150±10 л погону

По закінченні зневоднювання суспензію охолоджують до 25°C, оксолін відфільтровують, промивають 3 рази по 6 л метилу хлористого і сушать на нутч-фільтрі протягом двох годин. Фільтрацію, промивання і сушіння ведуть в атмосфері інертного газу (азоту або вуглекислого газу)

Вихід оксоліну з однієї операції окислювання 7,2 кг. З водних маточників регенерують ізонафтазарин шляхом відновлення оксоліну підсульфитом натрію. Усього регенерується 1,3 кг. Вихід оксоліну з урахуванням регенерації ізонафтазарину дорівнює 77,4 % від теоретичного

Приклад 2.

У реактор місткістю 100 л завантажують 23 кг пасти ізонафтазарину після очищення, що містить 40 % сухої речовини, і 26,2 кг води. Масу розмішують 30 хв і далі процес ведуть, як у прикладі 1

У таблиці приведений вплив меж заявлених параметрів на показники якості продукту

Заявлені параметри	Вихід за граничні значення (%)	Якість продукту
1 Вміст HCl у продукті, що спрямовується на зневоднювання (0,2 - 0,3%)	>0,3 <0,2	Не відповідає ФС по рН розчину Для досягнення такого розміру потрібно більше води на промивання, у результаті вихід знижується
2 Вміст води в погоні наприкінці зневоднювання (0,7 - 0,9 %)	>0,9 <0,7	Не відповідає ФС по вмісту води Не відповідає ФС по розчинності у воді
3 Фільтрація, промивання і сушіння в інертній атмосфері	Ведення процесу в повітряній атмосфері	Не відповідає ФС по вмісту ізонафтазарину

Як впливає з таблиці, вихід за граничні значення заявлених параметрів по вмісту хлорис-

того водню і води не відповідає вимогам фармакопейної статті

Тираж 50 екз
Відкрите акціонерне товариство «Патент»
Україна, 88000, м. Ужгород, вул. Гагаріна, 101
(03122) 3 – 72 – 89 (03122) 2 – 57 – 03
